

Suomen Vaunuhistoriallinen Seura
Vagnshistoriska Sällskapet i Finland

Tammerfors exkursionen

Vagnshistoriska Sällskapetets exkursion till Tammerfors började vid Tammerfors muséernas samlingscentral, golvyta ca 14 000 m². Vi fick gå runt i gångarna och i de stora hallarna. Vi guidades av de utmärkta experterna Hanna Tuokila, Mia Petänen och Sinikka Osmovaara. I materialcentralen förvaras och konserveras föremål, stora och små. Byggnaden är inte öppen för allmänheten. Föremålen var i god ordning och det fanns allt, i stora mängder, från jättedäck till väldiga maskiner, till massor av

Sällskapetets ordförande överräcker Med pomp og prakt -boken åt muséet.

datorer från olika tider. Det fanns t.ex. radsättnings maskiner med vilka tidningarna och böckerna

sattes förr i bly och ett stort rum fullt med uppstoppade djur o.s.v. Vårt särintresse var hästdragna slädar, gigger och vagnar vilket det fanns mycket.

Vi såg en släde med sufflett som tillhört den ryska generallöjtnanten och Finlands generalguvernör (1909-1917) Franz Seyn. Generalguvernören var den ryska tsarens högsta representant i Finland, vars främsta uppgift var att trygga de ryska intressena i Finland. Seyns aktiva militärtjänst tog slut när Finlands generalguvernör Nikolai Bobrikov utsåg honom i november 1900 till sin kanslichef.

Efter mordet (1904) på Bobrikov utsåg tsar Nikolai II, fursten och generallöjtnanten Ivan Obelenski

Generalguvernör Franz Seyns släde.

Till specialiteterna hörde i S:t Petersburg på Jakovlevs vagnsfabrik tillverkad elektrifierad Landå.

till Finlands generalguvernör (1904). Obelenski hade tjänstgjort i hovstallet som stallchef och också på de kejserliga lustjakterna.

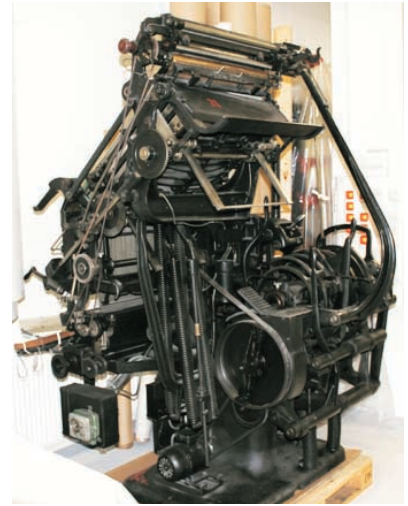
Efter Obelenski följde Nikolai Gerard (1905). Han var den första civilpersonen i ämbetet och hans rang var verkligt geheimeråd. Ett

verkligt geheimeråd motsvarade till rang general eller amiral och tilltalades ”er högvärdiga excellens”, när geheimerådet tilltalades som ”er excellens”.

Efter Gerard följde kavalleri-generalen Vladimir von Boeckmann (Böckmann 1908).

De ovan nämnda generalguvernörerna efter Bobrikov ansågs i Ryssland för positivt inställda till finländarna och fick vika efter korta perioder. Efter den Ryska revolutionen flyttade t.ex. von Boeckmann till Finland och fick här både asyl och pension. Också Gerard flyttade tillbaks till

Radsättningsmaskin.

Finland 1922 som en fattig och sjuk man och fick plats i Halila sanatoriet som den finska regeringens gäst ända till sin död 1929.

Bobrikovs kanslichef Franz Seyn blev alltså Finlands generalguvernör år 1909 och förtrycket och strävandet till en förryskning av Finland ökade igen.

Mycket har alltså släden sett och upplevt. Nu stod den här framför våra ögon, ödmjuk, med en för länge sedan avslutad arbetskarriär, i en stor och ljus hall i Tammerfors. Den forna glansen och auktoriteten har länge sedan bleknat, och det känns som om den skämdes över förtrycket mot oss finnar som den tvingats medverka i.

Till vår förvåning hade Tammerfors muséerna på sina avskrivningslistor många släde, kärra och vagn, som man erbjöd åt oss besökare. Tammerfors muséerna erbjöd alltså åt oss, som var på exkursionen, ansvaret att renovera och bevara de på avskrivningslistan varande åkdonen för kommande generationer. Det är bra om vi ur historiens skrymslen lyckas hitta små korn av person-

och lokalhistoria till dessa åkdon. Den här informationen lagras sedan i Vagnshistoriska Sällskapetets databas, när den i sinom tid fungerar.

Från samlingscentralen fortsatte besöket till musécentret Vapriikki, där det fanns väldigt mycket att se. På grund av tidsbrist koncentrerade vi oss närmast på Tammerfors 1918 utställningen, som berättade

med ljudeffekter och föremål ur båda parternas perspektiv vad som hände under våren 1918 i det fruktansvärda kriget. Benämningen av kriget är fortfarande kontroversiell, var det ett inbördeskrig, broder mot broder krig eller frihetskrig?

Som gäster till musécentret Vapriikki hade vi fått bra parkeringsplatser på muségården och därifrån gick vi till Tallipiha (Stallgården), som är en unik gammal träbyggnads miljö mitt i Tammerfors. Tallipiha är ursprungligen byggt för rikhästar och vagnar. Nuförtiden fungerar kvarteret året om som händelseplats och som utflyktsmål.

Från Tallipiha promenerade vi till Villa Milavida d.v.s. Näsilinna vars

ursprungliga namn Milavida igen tagits i bruk. Milavida byggdes av Peter von Nottbeck som tillhörde ägarläkten av Finlaysons bomullsfabrik. Milavida blev färdigt 1898.

Muséets huvudutställning berättade om släkten von Nottbecks skeden i Tammerfors. Musé ronden i en autentisk miljö, som byggts för bostads- och representations ändamål var gripande. Röstvägledningen var

fängslade i en äkta gammal interiör med modelldockor klädda i tidens kläder.

Villa Milavidas sidutställning var "De Härliga glasögonen" -utställningen. Här visade man glasögonmodet genom tiderna. Det fanns glasögon från J.L.Runeberg till Urho Kekkonen.

Mycket fick vi se och erfara under dagen. Vi tackar ännu en gång Tammerfors muséerna, att vi fick vara gäster och vi hoppas att vi är värda förtroendet som muséerna betrodde oss när vi fick ansvaret för de värdefulla fina åkdonen. Överlåtningen av åkdonen kommer att ske den 29.9 2016 i TV-kamerors närvaro.